

Finansiering

Beskrivelse af finansiering
i Aarhus Kommune
Budget 2021-2024

Indhold

Finansiering i budget 2021	3
Ressourcer.....	3
Renter.....	3
Skat	4
Indkomstskat	4
Ejendomsskat.....	5
Selskabsskat.....	7
Generelle tilskud og udligning	7
Et nyt tilskuds- og udligningssystem	7
Budgetteringsmetode i Aarhus Kommune	10
Budget 2021-2024.....	11
Finansforskydninger	12
Forskydninger i likvide aktiver	13
Lån	14
Forskydninger i langfristede tilgodehavender og øvrige finansforskydninger.....	14

Finansiering i budget 2021

Dette notat indeholder forudsætninger og beskrivelser af de indtægter, der indtægtsføres på henholdsvis hovedkonto 7 (renter, skatter og generelle tilskud) og hovedkonto 8 (lån og finansforskydninger).

Det bemærkes, at en væsentlig forudsætning for budgetforslaget er, at Folketinget tiltræder regeringens hensigt om at give de kommuner, der har valgt at selvbudgettere indtægter fra skatter og generelle tilskud i 2020, mulighed for at omgøre denne beslutning og vælge at blive overført til statsgarantien for 2020 grundet den ekstraordinære situation med coronapandemien.

Aarhus Kommune valgte i 2020 selvbudgettering, men i dette budget 2021-2024 er det forudsat, at beslutningen ændres til fordel for statsgarantien, jf. ovenfor. Der budgetteres derfor ikke med efterregulering af skatter og generelle tilskud i 2023 vedrørende 2020 (i alt -418 mio. kr.). I stedet er det forudsat, at Aarhus skal aflevere den foreløbige gevinst på 161 mio. kr., som indgik i sidste års budget.

Ressourcer

Sektorens budget for 2020-2024:

1.000 kr. i løbende priser	B 2020	B 2021	BO 2022	BO 2023	BO 2024
Renter	-64.910	-34.961	-38.359	-41.995	-45.932
Skat	-18.071.457	-17.662.969	-18.786.480	-19.053.984	-19.858.150
Generelle tilskud og udligning	-3.429.360	-4.508.820	-4.263.359	-4.584.348	-4.728.385
Finansforskydninger	568.260	271.467	-10.158	-12.394	-17.671

Renter

Ved budgettering af renter af likvide aktiver er der taget højde for, dels at der er meget store udsving i likviditeten over året, samt inden for den enkelte måned, dels at en andel af kassebeholdningen er anbragt i kapitalforvaltning. Denne andel er tilpasset udviklingen i de likvide aktiver og forventes at give et merrenteafkast i forhold til de generelle renteforudsætninger.

Der pågår løbende en samlet vurdering og optimering af de rentemæssige forhold i relation til, hvordan målet om at optimere de samlede nettorenteindtægter bedst opnås. Den umiddelbare sammenhæng til de likvide aktiver gør, at denne vurdering er nøje afstemt med udviklingen heri. De likvide aktiver søges holdt på et niveau, der tilgodeser muligheden for at dække sæsonsvingninger i kommunens udgifter, samt i et rimeligt omfang uforudsete hændelser. Der anvendes forskellige redskaber i løbet af året på at minimere renteudgifterne.

Forsyningsvirksomhedernes udlæg fratrukket øremærkede placeringer (hvor forrentningen sker med den faktiske rente) forrentes med en kort markedsrente (indskudsbevisrenten) med et tillæg på 0,75% for gæld. Det

samme gør sig gældende for forsyningsvirksomhedernes kortfristede mellemværende med kommunekassen.

I korrigeret budget 2020 forventes der at være en nettorenteindtægt på 65 mio. kr. I budgetperioden 2021 til 2024 ventes der at være nettorenteindtægter på gennemsnitligt ca. 40 mio. kr. årligt. Rentetallene er anført ekskl. renter til lån vedrørende ældreboliger.

Nettorenteindtægterne er i hele budgetperioden beregnet ud fra en forudsætning om en rente af likvide aktiver på 0,0 % p.a., dog 2,5 % p.a. for den del af de likvide aktiver, der er placeret i kapitalforvaltningsaftaler, og en rente på 1,0 % p.a. for optagelse af nye langfristede lån.

Udviklingen i nettorenterne vedr. de skattefinansierede områder skal ses i sammenhæng med forbruget af likvide aktiver - herunder forholdsvis store kasseændringer, samt fuld udnyttelse af den kommunale låneramme.

Covid-19 epidemien og den medfølgende økonomiske krise samt den generelle økonomiske udvikling i Danmark har medvirket til, at renteniveauet generelt er meget lavt. Det har kommunen især haft gavn af i forhold til de senere års låntagning, men det har samtidig også ramt renteindtægterne på kommunens indestående og den overskydende likviditet.

Skat

De samlede skatteindtægter i budgettet for 2021 forventes at udgøre 17,7 mia. kr., og forventes at stige til ca. 19,9 mia. kr. i 2024. I det følgende uddybes forudsætningerne for de tre største skattekilder: Indkomstskat, ejendomsskat og selskabsskat.

Indkomstskat

Væksten i udskrivningsgrundlaget i Aarhus fra 2017 til 2018 er opgjort til 3,3 %, hvilket er 1,3 procentpoint højere end væksten på landsplan. Dette er 0,2 procentpoint lavere end den budgetterede mervækst i Aarhus i Budget 2020.

De foreløbige opgørelser af 2019 i Skats system pegede på tidspunktet for budgettets udarbejdelse på en mervækst i Aarhus på ca. 0,6 procentpoint i forhold til landsplan, og denne mervækst er indarbejdet i budgettet. Året under optælling har dog været behæftet med større usikkerhed i år end normalt, da selvangivelsesfristen for indkomstskat vedrørende indkomståret 2019 på grund af coronakrisen har været udskudt til 1. september. KL's skatte- og tilskudsmodel var på denne baggrund i august ikke opdateret med data for 2019.

I årene 2020-2024 viser Skatte- og tilskudsmodellen ved en kørsel med Aarhus' egen aldersfordeling en forventet mervækst på 0,8-1,0 procentpoint årligt bortset fra i 2020, hvor den vurderes lavere. Som regel følges mervæksten i udskrivningsgrundlaget dog med mervæksten i befolkningen i Aarhus, og da mervæksten i befolkningen i Aarhus frem til 1/1-2020 har cirka samme niveau, som den plejer – og også forventes at have det fremadrettet - så budgetteres der i alle årene 2020-2024 med et vækstspænd på 0,8-1,0 procentpoint.

Indkomstskatteprocenten hæves fra 24,40 % til 24,51 % i 2021 og yderligere til 24,52 % fra 2022 og frem svarende til en tilladt stigning på 78 mio. kr. i permanent niveau som følge af tab på udligningsreformen.

Statsgaranti vs. selvbudgettering

Staten har fra 1996 givet kommunerne mulighed for at modtage en garanti for væksten i udskrivningsgrundlaget. Den enkelte kommune skal beslutte, om man vil tage imod garantien, eller om man vil anvende selvbudgettering af udskrivningsgrundlaget. Statsgarantien indebærer, at en eventuel merstigning i de selvvangivne indkomster tilfalder staten og ikke den pågældende kommune. Omvendt er risikoen ved at vælge selvbudgettering, at en eventuel lavere vækst end garanteret af staten skal finansieres af den kommune, der har valgt selvbudgettering. Valget mellem statsgaranti og selvbudgettering omfatter både væksten i udskrivningsgrundlaget og generelle tilskud.

Byrådet besluttede i forbindelse med budgetvedtagelsen for Budget 2020 at anvende selvbudgettering i 2020. Byrådet traf samtidig beslutning om, at ud af en forventet gevinst på 161 mio. kr. blev 48 mio. kr. anvendt til Klimafonden, mens de resterende 113 mio. kr. blev afsat på en reserve, som reguleres i takt med, at forventninger ændrer sig.

Forventningen lyder nu på et tab på valget af selvbudgettering i 2020 på 418 mio. kr. Regeringen har på baggrund af corona-krisen foreslået, at de selvbudgetterende kommuner i 2020 får lov at gå over på statsgaranti. Forslaget afventer folketingets godkendelse. Den foreslåede dispensation er helt ekstraordinær og har baggrund i den særlige uforudsigelighed i corona-krisens påvirkning af økonomien i 2020. Man kan derfor ikke forvente, at der vil komme lignende dispensationer for selvbudgetterende kommuner i kommende år.

Byrådet har i Aarhus ligesom i alle landets øvrige kommuner valgt statsgaranti i 2021. På tidspunktet for udarbejdelsen af budgettet viste KL's skatte- og tilskudsmodel en fordel ved selvbudgettering i 2021 på 79 mio. kr., men pga. corona-krisen må vækstkønnene for både 2020 og 2021, som begge har konsekvens for udskrivningsgrundlagets størrelse i 2021, betragtes som meget usikre, og fordelene ved selvbudgettering kan derfor nå at ændre sig meget inden den endelige opgørelse i 2023.

Overblik over forudsætningerne for indkomstskatten

Af tabellen fremgår for perioden 2019 til 2024, hvad der er budgetteret med hhv. på udskrivningsgrundlag, vækstprocenter, skatteprocenter og dertilhørende forskudsbetrag af indkomstskatteprovenu:

Mio. kr., løbende priser	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Udskrivningsgrundlag*	59.863	59.903	63.113	65.463	67.659	70.032
Budgetteret vækst i udskrivningsgrundlaget* ift. foregående år	3,2%	0,1%	5,4%	3,7%	3,4%	3,5%
Vedtaget/forudsat skatteprocent	24,40%	24,40%	24,51%	24,52%	24,52%	24,52%
Skatteprovenu	14.608	15.205	15.151	16.052	16.590	17.172

*I 2019 og 2020 anvendes efterreguleringsgrundlaget, hvor der er korrigeret for lovændringer vedtaget efter fastsættelsen af statsgarantien

Ejendomsskat

Implementeringen af boligskatteaftalen er udskudt fra 2021 til 2024. Aftalen om udskydelsen har medført enkelte ændringer, som har konsekvens for budgettet. I 2022-2024 sænkes reguleringsprocenten (grundlaget for grundskylden) til 2,8 % (mod 7 % nu) - for erhvervsjendomme gælder det dog først i 2023-2024. Desuden kan grundskyldspromiller og dækningsafgiftssats for erhvervsjendomme ikke sættes op i 2021-2028. Begrænsningen for 2024-2028 følger af det gamle forlig, mens

begrænsningen i 2021-2023 er ny. Endelig forlænges den midlertidige indefrysningsordning til og med 2023.

Det er planen, at ejerboligerne vurderes i andet halvår af 2020 – og evt. lidt ind i 2021 (vurderingstermin 1/1-2020), og øvrige ejendomme etapevis i 2021 (vurderingstermin 1/1-2021). De nye vurderinger af ejerboliger skal beskattes fra 2021, mens vurderinger af øvrige ejendomme (herunder dækningsafgiften) beskattes fra 2022.

Grundskyld

Ud fra de samlede grundværdier, der er registreret på nuværende tidspunkt, samt en erfaringsmæssig nedregulering af grundværdierne som følge af klager over vurderingerne, skønnes væksten fra 2020 til 2021 at blive 4,2 % for almindelige ejendomme og -1,8 % for ejendomme på produktionsjord i forhold til Budget 2020.

I overslagsårene budgetteres der med, at grundværdierne for almindelige ejendomme i Aarhus vokser med KL's skøn for væksten i hovedstaden svarende til 2,0 % i 2022, 1,6 % i 2023 og 1,6 % i 2024. For grundværdierne for produktionsjord budgetteres med KL's skøn for landsplan svarende til 0,2 % i 2022 og 0,1 % i 2023 og 2024.

Grundskyldsprovenuet er budgetteret ud fra en grundskyldspromille på 24,58 ‰, for almindelige ejendomme og på 7,2 ‰ for produktionsjord.

Dette giver et samlet provenu fra grundskyld på 1,8 mia. kr. i 2021 stigende til 1,9 mia. kr. i 2024.

Fra 2018 er den midlertidige indefrysningsordning af alle nominelle stigninger i boligskatten trådt i kraft, så stigningerne først afregnes den dag, hvor huset sælges. I 2024 overtager SKAT de indefrosne beløb fra kommunerne og varetager derefter en permanent indefrysningsordning. I tråd med KL's anbefalinger budgetteres hele provenuet fortsat under grundskyld, så ovenstående beløb er dermed inklusiv de indefrosne beløb.

Kommunerne har mulighed for at optage lån svarende til de indefrosne beløb, og Aarhus budgetterer ud fra denne mulighed. Lånets størrelse skal dog revurderes ud fra de faktisk indefrosne beløb i de konkrete år, inden lånet optages på bagkant af regnskabet. Kommunernes renteudgifter til lånene kompenseres samlet over balancetilskuddet.

Dækningsafgift

I forhold til de dækningsafgiftspligtige forskels- og grundværdier skønnes der under hensyntagen til nedregulering som følge af klager en vækst fra 2020 til 2021 på 1,4 % for erhvervsjendommers forskelsværdier, 4,9 % for offentlige ejendommers forskelsværdier, -4,3 % for offentlige grundværdier og -3,0 % for statslige grundværdier i forhold til Budget 2020.

Erhvervsjendommers forskelsværdier fremskrives i de år, hvor nye vurderinger slår igennem, med 2 års p/l-fremskrivning.

I forhold til dækningsafgift af offentlige forskelsværdier samt offentlige og statslige grundværdier budgetteres med et konstant provenu i budgetperioden som følge af de store usikkerheder omkring de nye vurderinger og det nye skattesystem.

Dækningsafgiften af erhvervsjendommers forskelsværdier er fastsat til 5,00 ‰. Jævnfør budgetforliget for Budget 2019 fastholdes satsen på 5,00 ‰ frem til og med 2025, hvorefter den aftrappes frem til 2029.

Dækningsafgiften af offentlige ejendommers forskelsværdier er fastsat til lovens maksimum på 8,75 ‰, og dækningsafgiften af offentlige ejendommers grundværdier og statens ejendommers grundværdier er lovmæssigt fastlagt til halvdelen af grundskyldspromillen, altså 12,29 ‰.

Selskabsskat

I 2021 afregnes selskabsskatten for 2018, og her er tale om et stort fald i provenuet i forhold til de seneste år. Hvor det afregnede provenu i 2020 var på 825 mio. svarende til 7,44 % af landsplan, så er det i 2021 på 361 mio. svarende til 4,7 % af landsplan.

Hvor en række store selskaber har haft særdeles gode år fra 2014-2017, så er indtjeningen nu "normaliseret" igen. Sidste år var den forventede kommende normalisering også indarbejdet i KL's skøn for provenuet på landsplan, men effekten har vist sig kraftigere end forventet.

I overslagsårene budgetteres med KL's skøn for landsplan ganget med Aarhus' gennemsnitlige andel over de seneste 5 år. Gennemsnittet over 2017-2021 kan beregnes til 6,17 % mod 6,25 % i Budget 2020. Dette giver i 2022-2024 et årligt provenu på 410-549 mio.kr.

Generelle tilskud og udligning

Regeringen indgik den 5. maj 2020 en aftale med Venstre, Radikale Venstre, SF og Alternativet om et nyt udligningssystem. Det er efterfølgende vedtaget i Folketinget. Det nye udligningssystem er grundlaget for den reviderede tilskudsudmelding, som Social- og Indenrigsministeriet udsendte til landets kommuner den 2. juli 2020.

Indtægterne fra generelle tilskud og udligning i budget 2021-2024 bygger på denne tilskudsudmelding samt på KL's skatte- og tilskudsmodel, som anvendes til budgetteringen af overslagsårene.

Med disse forudsætninger er der budgetteret med samlede indtægter fra generelle tilskud og udligning i budgettet for 2021-2024 på 4.508 mio. kr. i 2021, 4.263 mio. kr. i 2022, 4.584 mio. kr. i 2023 og 4.728 mio. kr. i 2024.

Et nyt tilskuds- og udligningssystem

Med udligningsreformen sker der nogle relativt store ændringer af det kommunale tilskuds- og udligningssystem:

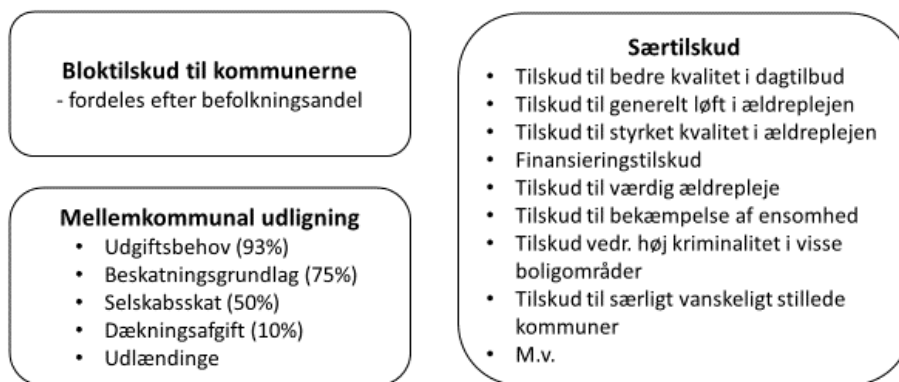
- Først og fremmest skabes der et énstrengt udligningssystem, hvor der gælder ens regler for alle landets kommuner. Geografisk opdelt udligningsordninger som hovedstadsudligningen er afskaffet.
- For det andet integreres beskæftigelsestilskuddet, som hidtil har finansieret kommunernes udgifter til forsikrede ledige, i det generelle tilskuds- og udligningssystem - bl.a. ved at hæve bloktilskuddet og ændre i udgiftsbehovsopgørelsen.
- For det tredje ændres teknikken i det kommunale udligningssystem. Den kommunale udligning bliver fremover finansieret af kommunerne selv og opdeles i separate udligningsordninger af henholdsvis

udgiftsbehov (93% udligning) og beskatningsgrundlag (75% udligning). Bloktilskuddet fra staten fordeles derfor til kommunerne efter befolkningsandel.

- For det fjerde foretages der en række justeringer i beregningen af kommunernes udgiftsbehov.
- Herudover foretages en række mindre justeringer af det samlede system, herunder vedrørende udlændingeudligningen og den statslige modregning i de kommunale parkeringsindtægter.

Nedenstående figur skitserer systemet og de forskellige ordninger, og derefter beskrives de væsentligste ordninger, der har størst betydning for Aarhus Kommunes økonomi.

Figur: Det samlede kommunale tilskuds- og udligningssystem

Udligning af udgiftsbehov

En kommunes udgiftsbehov består som tidligere af et aldersbestemt og et socioøkonomisk udgiftsbehov, og de vægter med henholdsvis 67% og 33% i det samlede udgiftsbehov. Det aldersbestemte udgiftsbehov beregnes ud fra antallet af 0-6-årige, skolebørn, erhvervsaktive, ældre og så videre, mens det socioøkonomiske udgiftsbehov dannes ud fra en række parametre, der udtrykker kommunens grad af social tyngde.

Hvis det samlede udgiftsbehov i kommunen er højere end kommunens befolkningsmæssige andel af det landsgennemsnitlige udgiftsbehov, får kommunen 93% af udgiftsbehovet - og tilsvarende afleverer kommunen 93% af udgiftsbehovet, hvis det er lavere end den befolkningsmæssige andel.

Aarhus Kommune har et aldersbestemt udgiftsbehov, der er væsentligt under landsgennemsnittet. Det afspejler en ung befolkning og fx mange studerende, der kun i mindre omfang modtager ydelser fra kommunen. Også det socioøkonomiske udgiftsbehov er lavere end landsgennemsnittet. Det betyder, at befolkningen i Aarhus som udgangspunkt har en socioøkonomisk sammensætning, der er bedre end landsgennemsnittet.

Det samlede udgiftsbehov er derved lavt i Aarhus, som derfor er bidragsyder til denne udligningsordning - med et stigende beløb i budgetperioden.

Udligning af beskatningsgrundlag

Her udlignes 75% af en kommunes beregnede skatteindtægter. Hvis skatteindtægterne i kommunen er højere end kommunens befolkningsmæssige andel af skatteindtægterne på landsplan, skal kommunen aflevere 75% af skatteindtægterne - og tilsvarende, hvis skatteindtægterne er lavere end den befolkningsmæssige andel. Kommuner med lave eller meget høje skatteindtægter har en højere udligningsgrad.

Aarhus Kommunes gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. indbygger og dermed skatteindtægter er i 2021 lidt lavere end på landsplan, og derfor får Aarhus ikke del i den ekstra udligning.

Bloktilskud

Statens bloktilskudspulje, der indeholder tidligere års bloktilskud samt kompensation for lov- og cirkulæreprogram, budgetgaranti m.v. fordeles direkte ud til kommunerne efter befolkningsandel. Inden bloktilskuddet fordeles til kommunerne trækkes der dog finansiering til særtilskudspuljerne 'Tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår' (0,3 mia. kr.) og 'Tilskud til udsatte ø- og yderkommuner' (0,5 mia. kr.) ud.

En andel af statstilskuddet er betinget af, at kommunerne samlet set har overholdt de aftalte udgiftsrammer. 3 mia. kr. af statstilskuddet er således afhængigt af, at kommunernes samlede ramme for serviceudgifter (servicerammen) er overholdt. Desuden er 1 mia. kr. betinget af aftaleoverholdelse af en ramme for anlægsudgifterne.

En væsentlig ændring vedrørende fordelingen af bloktilskuddet er, at det fremover fordeles til kommunerne efter befolkningsandel, hvor det hidtil blev fordelt på baggrund af betalingskommunefolketal. Aarhus Kommunes betalingskommunefolketal er godt 500 større end befolkningsandelen, så omlægningen betyder, at Aarhus fremover modtager en lavere andel af bloktilskuddet. Aarhus Kommunes befolkningsandel er i 2021 6,05%.

Jf. afsnit 3.3 foretages der i Aarhus Kommune ofte en række korrektioner til bloktilskuddet som følge af den valgte budgetteringsmetode på bl.a. overførselsområdet.

Udligning af selskabsskat og dækningsafgift

Kommunerne modtager et provenu fra selskabers skattebetalinger - med udligningsreformen er denne andel nedsat med 1 %-point til 14,24%. Den mellemkommunale udligning eksisterer fortsat, hvilket betyder, at 50% af forskellen mellem en kommunes provenu fra selskabsskat pr. indbygger og landsgennemsnittet udlignes. Hvis en kommune har et lavere provenu fra selskabsskat pr. indbygger end landsgennemsnittet, vil kommunen modtage et udligningstilskud fra ordningen svarende til 50% af forskellen - og omvendt.

Aarhus Kommunes indtægter fra selskabsskat pr. indbygger er i 2021 lavere end landsgennemsnittet. Derfor modtager Aarhus bidrag fra denne ordning.

Med udligningsreformen er der indført en tilsvarende udligning på baggrund af kommunernes indtægter fra dækningsafgifter på offentlige ejendomme. Udligningen er i denne ordning 10%.

Aarhus Kommunes indtægter fra dækningsafgift på offentlige ejendomme pr. indbygger er i 2021 højere end landsgennemsnittet. Derfor bidrager Aarhus til denne ordning.

Udlændingeudligning

Der er en særlig udligningsordning vedrørende generelle merudgifter til udlændinge fra ikke-vestlige lande såsom udgifter til integration og sprogundervisning, folkeskole samt sociale og sundhedsmæssige udgifter. Kommuner med få flygtninge og indvandrere i deres befolkning yder et samlet bidrag til ordningen, mens kommuner med mange flygtninge og indvandrere får et samlet tilskud fra ordningen. Med udligningsreformen er økonomien i ordningen blevet mindre, men Aarhus Kommune modtager dog fortsat et tilskud fra ordningen.

Budgetteringsmetode i Aarhus Kommune

Indtægterne fra generelle tilskud og udligning er budgetteret med udgangspunkt i KL's skatte- og tilskudsmodel, der i 2021 er baseret på Social- og Indenrigsministeriets tilskudsudmelding for 2021. I overslagsårene indgår KL's skøn for udviklingen i priser, løn, skatter, overførselsudgifter m.v.

Som input til modellen anvendes Aarhus Kommunes egne forventninger til de kommunale skatteindtægter samt befolkningsprognose, som dermed indgår i beregningen af de konkrete tilskuds- og udligningsbeløb.

Korrektioner til skatte- og tilskudsmodellens forudsætninger

Til KL's skatte- og tilskudsmodel er der foretaget nogle korrektioner, som bevirker, at der i forhold til modellen budgetteres med flere indtægter fra statstilskuddet. Størstedelen af korrektionerne kan henføres til, at der på udgiftssiden er forudsat en anden udgiftsudvikling end den, som KL forudsætter i overslagsårene.

Korrektion af overførsler - inkl. investeringsmodeller

På baggrund af magistratsafdelingernes udgiftsbudgetter laves en korrektion for udviklingen i overførselsudgifterne fra R2019 til BO2024.

Korrektionen er for det første et udtryk for, at magistratsafdelingerne har skønnet udviklingen i overførslerne fra 2019 til 2024 anderledes end det skøn, KL har indarbejdet i skatte- og tilskudsmodellen. Korrektionen afspejler, at der budgetteres med en højere vækst i udgifterne til overførsler i Aarhus, end hvad der følger af KL's forventninger. Forskellen mellem udgiftsvæksten i budgettet og KL's forventninger skyldes bl.a., at der i Sociale Forhold og Beskæftigelses budget til overførsler er indlagt konsekvenser af befolkningstilvæksten.

For det andet er der indarbejdet en korrektion som følge af nye investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet, som er blevet vedtaget i B2020 - i alt ca. 65 mio. kr. årligt. Det vedrører Fælles om nye løsninger fra 2019 (forudsat merprovenu i 2020 i forhold til 2019) samt 2020. Disse elementer indgår ikke i det seneste aflagte regnskab. Formålet med investeringsmodeller er at iværksætte en opprioriteret beskæftigelsesindsats, som forventes at give øget selvforsørgelse og dermed at nedbringe udgifterne til overførsler. Det indebærer en forventning om, at investeringsmodellerne 'slår igennem' i økonomien og bidrager til en mere positiv udvikling i overførslerne i Aarhus end på landsplan.

Den samlede korrektion er 161 mio. kr. i 2022, 225 mio. kr. i 2023 og 323 mio. kr. i 2024 (løbende priser).

Korrektionen er beregnet i løbende priser, og der er i overslagsårene anvendt en forventet korrigeret satsreguleringsprocent på 1,55%.

Bedre bemanding af ældreplejen

I budgettet for 2019 er der lagt udgifter til 'bedre bemanding af ældreplejen' ind i budgettet i alle år. Det afspejler, at der i Finansloven for 2018 blev aftalt at indføre en pulje til kommunerne vedrørende bemanding i ældreplejen. I perioden 2018-2021 udbetales tilskuddet til kommunerne fra en pulje, men fra 2022 lægges det ind i bloktilskuddet. På nuværende tidspunkt indgår denne forudsætning dog ikke i forudsætningerne i KL's skatte- og tilskudsmodel, så derfor lægges de ind som en korrektion i i budgettet for 2021, så der er overensstemmelse mellem budgettets udgifts- og indtægtsside.

Korrektion som følge af Aarhus Kommunes Økonomiske Politik

Der er indarbejdet en korrektion som følge af revisionen af Aarhus Kommunes økonomiske politik. Her er der forudsat et faldende

socioøkonomisk udgiftsbehov (på gennemsnitligt 38 mio. kr. om året) og en forudsætning om et faldende bloktilskud til kommunerne på 500 mio. kr. om året.

KL's skatte-og tilskudsmodel indeholder allerede et faldende socioøkonomisk udgiftsbehov. Korrektionen indeholder derfor kun en forudsætning om et faldende bloktilskud. På den baggrund er korrektionen på -30 mio. kr. i 2022, -60 mio. kr. i 2023 og -90 mio. kr. i 2024.

Forhøjet bloktilskud som følge af demografiregulering

Regeringen har tilkendegivet, at den vil kompensere kommunerne for løbende ændringer i demografien, så det sikres, at pleje og omsorg til bl.a. det stigende antal ældre i de kommende år kan imødekommes gennem stigende udgifter. Finansministeriet har tidligere beregnet, at kommunerne på den baggrund kan imødesee en forhøjelse af bloktilskuddet på 1 mia. kr. i 2021 stigende til 2 mia. kr. i 2025.

Som et konservativt skøn er der fra 2022 og frem på den baggrund lagt en vækst på 1,2 mia. kr. på landsplan ind i bloktilskuddet om året. For Aarhus svarer det til mer-indtægter på 71 mio. kr. i 2022, 141 mio. kr. i 2023 og 212 mio. kr. i 2023.

Budget 2021-2024

Indtægterne fra generelle tilskud og udligning ser på den baggrund således ud i budgettet for 2021-2024:

Mio. kr., løbende priser	B 2020	B 2021	BO 2022	BO 2023	BO 2024
Udligning og generelle tilskud:					
Udligning af beskatningsgrundlag	0	-138	35	20	7
Finansieringsandel - tillæg vedr. beskatningsgrundlag	0	-41	-43	-45	-44
Udligning af udgiftsbehov	0	1.347	1.514	1.604	1.714
Finansieringsandel - tillæg vedr. udgiftsbehov	0	12	13	13	14
Landsudligning	-2.261	0	0	0	0
Korrektion for overudligning	-1	21	24	24	25
Særlig kompensation	0	82	82	82	82
Bloktilskud	-317	-5.530	-5.659	-6.033	-6.272
- heraf betinget vedr. service	-181	-182	-184	-186	-188
- heraf betinget vedr. anlæg	-60	-61	-61	-62	-63
- heraf egne korrektioner	40	0	-161	-196	-264
Efterreguleringer - tidligere år	-131	71	22	0	0
Udligning af selskabsskat	82	-49	4	1	-1
Udligning af dækningsafgift vedr. offentlige ejendomme	0	9	8	8	8
Udlændingeudligning	-109	-32	-30	-29	-28
Særtalsskud m.v.:					
Bedre kvalitet i dagtilbud	-37	-37	-38	-39	-40
Generelt løft i ældreplejen	-33	-34	-35	-35	-36
Styrket kvalitet i ældreplejen	-45	-45	-46	-47	-48
Finansieringstilskud	-90	-91	-91	-91	-91
Beskæftigelsestilskud	-451	0	0	0	0
Tilskud vedr. skatnedsættelse	-12	-12	-6	0	0
Tilskud til værdig ældrepleje	-47	-48	-48	-49	-50

Tilskud til bekæmpelse af ensomhed	-4	-5	-5	-5	-5
Tilskud vedr. høj kriminalitet i visse boligområder	0	-15	-15	-16	-16
Overgangsordning vedr. udligningsreform	0	-24	0	0	0
Overgangsordning vedr. uddannelsesstatistik	-23	0	0	0	0
Kommunale bidrag til regionerne	39	40	41	43	44
Refusion af købsmoms	10	10	10	10	10
I alt	3.429	4.509	4.263	4.584	4.728
Ændring i forhold til Budget 2020	-	1.233	1.066	1.526	4.728

Finansforskydninger

Med finansforskydninger (Balanceforskydninger) menes årets forskydninger i beholdningerne af aktiver og passiver, herunder forbrug af likvide aktiver og optagelse af lån.

Der er en snæver sammenhæng mellem hovedkonto 8 balanceforskydninger og hovedkonto 9 finansiel status. Der er endvidere tæt sammenhæng mellem forbruget af likvide aktiver, optagelsen af lån samt udviklingen i renteudgifterne på hovedkonto 7.

Kommunernes balanceforskydninger er reguleret af en lang række love, cirkulærer og bekendtgørelser. Af de væsentligste love m.v., som har betydning for likvide aktiver og lån kan nævnes:

- Lov om kommunernes styrelse, § 44 vedrørende placeringen af kommunernes likvide aktiver.
- Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.
- Lov om midlertidig binding af kommunernes overskudslikviditet.
- Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.
- Den årlige aftale mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi.

Den overordnede målsætning for kommunens aktiver og passiver under et er, at disse sammensættes på den mest hensigtsmæssige måde set i forhold til kommunens generelle økonomiske situation og budgetter, jf. Aarhus Kommunes Økonomiske politik og Finansielle strategi.

For kommunens aktiver er den overordnede målsætning, at aktiverne placeres på en sådan måde, at der opnås den størst mulige forventede forrentning under hensyntagen til risici, samtidig med, at der herunder opnås den størst mulige sikkerhed mod tab. Ligeledes skal aktiverne placeres under hensyntagen til retningslinjerne for ansvarlig investering.

For kommunens passiver er den overordnede målsætning at minimere finansieringsomkostningerne ved lånoptagelse under hensyntagen til risici, ønsket om budget- og projektsikkerhed og kommunens økonomiske situation generelt. Lånoptagelse medvirker til at sikre tilstrækkelig likviditet.

Aarhus Kommune har som overordnet målsætning for likviditeten, at der til enhver tid skal være en samlet likviditet opgjort efter kassekreditreglen på minimum 4.000 kroner pr. indbygger, jf. den økonomiske politik.

Målsætningen skal sikre fleksibilitet og handlemuligheder i kommunens samlede økonomi, samt sikre en robusthed i likviditeten overfor uforudsete begivenheder. Der er forskellige niveauer, der kræver forskellige tiltag. Et gennemsnitligt niveau på under 2.000 kr. pr. indbygger vil kræve væsentlige økonomiske tiltag med henblik på at styrke og sikre en tilstrækkelig likviditet, jf. den finansielle strategi.

Udviklingen i de likvide aktiver er dels bestemt af budgetterede kassehænlæggelser og kassetræk, dels af en række uforudsete eller ikke planlagte hændelser.

Kasseændringerne skal derfor ses i sammenhæng med udviklingen i kommunens økonomi generelt (finansiering af overskud/underskud), men også i sammenhæng med, at forskydninger i udgifter fra et år til et andet år har stor betydning for størrelsen af kasseændringerne.

Der skal gøres opmærksom på, at der er en sammenhæng mellem de seneste års udvikling i likviditeten og optagelsen af langfristede lån, idet man styrker eller svækker likviditeten alt efter, hvor meget lånemulighederne udnyttes.

Likvide aktiver søges holdt på et niveau, der tilgodeser muligheden for at dække sæsonsvingninger i kommunens udgifter, samt i et rimeligt omfang uforudsete hændelser, og vil i øvrigt være stærkt påvirket af afvigelser mellem budget og regnskab i de enkelte år.

Forskydninger i likvide aktiver

Der er betydelige usikkerheder forbundet med at skønne over gennemsnitslikviditeten gennem hele budgetperioden, da den påvirkes af en række pt. ukendte faktorer, herunder tidsmæssige forskydninger i opsparring, anlægsudgifter og –indtægter, fremtidige låneadgange mm.

Gennemsnitslikviditeten opgjort efter kassekreditregelen er aktuelt på ca. 2,1 mia. kroner – og dermed i "det grønne område", som i kommunens økonomiske politik er fastlagt til mere end 4.000 kroner pr. indbygger. Likviditeten forventes at være faldende i løbet af budgetperioden, og at komme i det gule område på 2-4.000 kroner pr. indbygger. De vigtigste forklaringer på, at der forventes fald i gennemsnitslikviditeten, er Covid-19 epidemien samt betalingsforskydninger på de bynære havnearealer.

Der er samlet budgetteret med et kasseforbrug i budgetperioden 2020 til 2024 på i alt 3,5 mia. kr. Med en kassebeholdning ultimo 2019 på 1,1 mia. kr. vil kassebeholdningen ultimo 2024 være på cirka -2,4 mia. kr.

Forbruget af likvide aktiver er budgetteret med udgangspunkt i kendte beslutninger og forudsætninger om fx forbrug af opsparring på de decentraliserede områder, samt disponering af budgetlagte beløb til større infrastrukturprojekter. Erfaringsmæssigt har det vist sig, at der er en overvurdering af forbruget i det korrigerede budget (aktuelt vedrørende 2020) på grund af tidsforskydninger af udgifter m.v.

Hertil kommer, at den gennemsnitlige kassebeholdning, målt som et løbende gennemsnit over de sidste 365 dage erfaringsmæssigt er større end ultimo kassebeholdningen. Disse forhold bevirker tilsammen, at kassebeholdningen forventes at have et højere niveau i hele budgetperioden, end det umiddelbart fremgår ovenfor. De rentemæssige konsekvenser af denne mere gunstige forventning til kassebeholdningen er indarbejdet i budgettet.

Likviditetsudviklingen vil dog blive fuldt nøje i hele budgetperioden, og vil blive afrapporteret til byrådet via løbende kvartalsoversigter.

Korrigeres der for ovenstående vil kasseforbruget i hele perioden 2020 – 2024 være cirka 3,0 mia. kr. og således en forventet kassebeholdning ultimo 2023 på cirka -1,9 mia. kr. og en forventet gennemsnitlig likviditet på cirka 0,4 mia. kr.

Økonomi- og Indenrigsministeriets krav til kommunernes gennemsnitlige kassebeholdning vil være overholdt i budgetperioden.

Likviditetsudviklingen er dog fortsat faldende i hele budgetperioden. Givet den faldende tendens i likviditeten, er der fortsat et behov for at have fokus på området.

Lån

Nettolånoptagelsen (omfattende ældreboliger, "hvile-i-sig-selv"-området, samt det skattefinansierede område) og inkl. afdrag i perioden udgør ca. 602 mio. kr. i perioden 2020-2024.

Set i relation til kommunens skattefinansierede gæld og den finansielle egenkapital er det dog udviklingen i nettolåntagningen på det skattefinansierede område, der er relevant. På det skattefinansieret område (dvs. ekskl. ældreboliger og "hvile-i-sig-selv"-området) budgetteres der med en nettolånoptagelse på 520 mio. kr. i budgetperioden 2020-2024 under ét (dvs. nettoafdrag). Det består af afdrag på i alt 902 mio. kr. samt en fuld udnyttelse af lånemulighederne på i alt 382 mio. kr.

Forskydninger i langfristede tilgodehavender og øvrige finansforskydninger

Nettoudgiften vedr. forskydninger i langfristede tilgodehavender kan primært henføres til følgende forhold:

Indskud i Landsbyggefonden, der består af udlån til fonden til finansiering af almennyttigt boligbyggeri og til særstøtte til boligforeningsafdelinger med særlige vanskeligheder.

Indskuddet i Landsbyggefonden har varieret fra år til år. I 2020 og 2021 er det kommunale grundtilskud differentieret efter den gennemsnitlige boligstørrelse for familieboliger, og vil således være mellem 8 og 12 % afhængig af boligstørrelsen. Det kommunale grundtilskud for ældre- og ungdomsboliger er fastsat til 10 %.

Der er budgetteret med nettoudgifter, der er et resultat af forskydninger i aktiver vedr. fonds og legater, indtægter vedr. beboerindskud i ældreboliger og øvrige forskydninger i kortfristet gæld.

Herudover er der budgetteret med optagelse og indfrielse af byggekreditter til ældreboliger i budgetperioden.